

HISTORYJKI Z „RZ” I „Ż”

Kiedy „rz” i „ż” piszemy,
zapamiętać dobrze chcemy.

„Rz” piszemy:

– wtedy, gdy następuje **wymiana „rz” na „r”** w różnych formach tego samego wyrazu lub w wyrazach pokrewnych, np. dwor**rz**ec – dwor**r**ca, kar**rz**ę – ka**r**ać, mar**rz**ec – mar**r**cowy, mor**z**e – mor**r**ski, par**z**ysty – pa**r**a, star**rz**ec – star**r**cowi, wier**z**yc – wia**r**a;

– **po następujących spółgłoskach: „p”, „b”, „t”, „d”, „k”, „g”, „ch”, „j”, „w”,** np. prze**z**ebój, prze**z**epływać, prze**z**yroda, br**z**oza, br**z**ydula, tr**z**eba, tr**z**ec, tr**z**onek, dr**z**azga, dr**z**emać, dr**z**ewo, kr**z**epki, kr**z**ew, kr**z**yczeć, gr**z**eczny, gr**z**ejnik, gr**z**zyb, chr**z**an, chr**z**ąkać, chr**z**ęst, doj**z**rzały, u**z**rzeć, wy**z**rzeć, wr**z**esień, wr**z**eszczęć, wr**z**os,

wyjątki:

– **wyrazy do zapamiętania:** bu**z**span, **z**ształt, ps**z**enica, ps**z**czoła, **z**szak, **z**szędzie, wy**z**ształcenie, za**z**wsze, g**z**eg**z**ółka, pie**z**ga,
– **formy stopnia wyższego i najwyższego przymiotników zakończone na -szy:** kró**z**szy, lep**z**szy, wię**z**szy, najtrudniej**z**szy, najprost**z**szy, najchud**z**szy;

– **w zakończeniach -arz, -erz,** np. formul**z**ar**z**, kalend**z**ar**z**, korytar**z**, lich**z**tar**z**, ołtar**z**, wachlar**z**, fałsz**z**er**z**, kołn**z**ier**z**, nietop**z**er**z**, pęch**z**er**z**, tal**z**er**z**, tancer**z**,
wyjątki:

– **wyrazy do zapamiętania:** baga**z**, banda**z**, gara**z**, masa**z**, monta**z**, pej**z**a**z**, report**z**a**z**, stel**z**a**z**, tatua**z**, witra**z**, łupie**z**, papie**z**;

– w wyrazach, których **pisownię trzeba zapamiętać:** bur**z**a, jar**z**ębi**z**na, jar**z**yna, kor**z**ień, kor**z**ysć, kur**z**, mar**z**enie, Mur**z**yn, nar**z**ędzie, or**z**ech, pier**z**chnąć, por**z**ądek, por**z**eczka, **z**radki, **z**rad, **z**ecz, **z**eka, **z**emie**z**ń, **z**emiosło, **z**epa, **z**esza, **z**eski, **z**etelny, **z**ez**z**ba, **z**ez**z**wy, **z**ępolić, **z**ęsa, **z**odkiew, **z**uć, **z**ym, tar**z**ać się, tchó**z**, towar**z**ysz, uder**z**yc, ur**z**ad, war**z**ywo, wier**z**ba, wier**z**ch, wier**z**chołek, wier**z**gać, zor**z**a, zwier**z**chnik, zwier**z**ę.

„Ż” piszemy:

– wtedy, kiedy zachodzi **wymiana „ż” na „g”, „dz”, „h”, „z”, „ź”, „s”** w różnych formach tego samego wyrazu lub w wyrazach pokrewnych, np. łody**ż**ka – łody**g**a, potę**ż**ny – potę**g**a, trwo**ż**ny – trwo**g**a, dr**ż**y – dr**g**awki, mosię**ż**ny – mosię**g**dz, pienią**ż**ek – pienią**dz**, dru**ż**yna – dru**h**, gro**ż**ę – gro**z**a, mro**ż**enie – mró**z**, przera**ż**enie – przera**zi**ć, obra**ż**ać – obra**ź**liwy, mę**ż**czyzna – mę**s**ki, ni**ż**ej – ni**s**ko, wy**ż**ej – wy**s**oko;

– **po literach „r”, „l”, „ł”, „n”**, np. r**ż**y, sier**ż**ant, l**ż**ej, odwil**ż**, mał**ż**, mał**ż**owi-na, in**ż**ynier, rewan**ż**;

– **w zakończeniach rzeczowników rodzaju żeńskiego -a**ż**, -e**ż****, np. sprzed**aż**, stra**ż**, wyprzed**aż**, grabie**ż**, kradzie**ż**, młodzie**ż**, odzie**ż**,

wyjątki: macie**rz**, twa**rz**;

– w wyrazach, których **pisownię trzeba zapamiętać**: ba**ż**ant, dy**ż**ur, fili-**ż**anka, księ**ż**yc, m**ż**awka, wie**ż**a, wró**ż**ka, **ż**al, **ż**art, **ż**łobek, **ż**niwo, **ż**ółty, **ż**ycze-nie, **ż**yletka, **ż**ywy.

Uwaga!

W wyrazach typu: d**ż**em, d**ż**uma, d**ż**ungla, d**ż**okej **litera „ż” jest częścią dwuznaku „dż”, a nie literą oznaczającą samodzielną głoskę.**